

Úvod

Inovace představují jeden z klíčových faktorů determinujících dlouhodobou výkonnost a konkurenceschopnost podniku v dynamickém a globalizovaném ekonomickém prostředí. Jejich význam nespočívá pouze ve schopnosti generovat nové výrobky a služby, ale také v kontinuálním zvyšování efektivity výrobních procesů, optimalizaci organizačních struktur a adaptaci na měnící se požadavky trhu. Prostřednictvím inovací podnik reaguje na technologický pokrok, proměnlivé preference zákazníků i intenzivní konkurenční tlak, čímž si zajišťuje udržitelné postavení na trhu.

Z hlediska strategického řízení představují inovace zásadní nástroj tvorby hodnoty, a to jak ve formě diferenciací produktů, tak i v podobě nákladových úspor. Inovační aktivity umožňují podnikům vytvářet unikátní konkurenční výhody, které jsou obtížně napodobitelné, a tím posilovat jejich tržní pozici. Současně přispívají k diverzifikaci podnikatelských aktivit a snižování rizik spojených se závislostí na omezeném portfoliu produktů či služeb.

Neméně významnou roli hrají inovace také v oblasti zvyšování produktivity práce a efektivnějšího využívání zdrojů. Zavádění nových technologií a procesů vede k racionalizaci výroby, snižování nákladů a zvyšování kvality výstupů. Inovace tak představují nejen nástroj růstu, ale i prostředek k dosažení vyšší provozní efektivnosti a ekonomické stability podniku.

V neposlední řadě je třeba zdůraznit, že inovace jsou úzce propojeny s investicemi do výzkumu a vývoje a s rozvojem lidského kapitálu. Schopnost podniku inovovat je do značné míry determinována úrovní znalostí, dovedností a kreativity jeho zaměstnanců, stejně jako kvalitou spolupráce s externími partnery, například výzkumnými institucemi. Celkově lze tedy konstatovat, že inovace představují fundamentální předpoklad dlouhodobé prosperity podniku a jeho schopnosti obstát v podmínkách stále se vyostřující globální konkurence podpořené využíváním umělé inteligence.

Oblast inovačního podnikání je nyní integrální součástí veřejné podpory. Většina států má v rámci obecné hospodářské politiky formulovanou **inovační strategii či politiku**. V Česku je inovační strategie ukotvena ve strategickém dokumentu „**Inovační strategie České republiky 2019–2030**“¹, který se zaměřuje na podporu inovačních aktivit podniků v ČR. Stejně tak inovační strategie existuje i na úrovni regionů, v případě České republiky krajů (v návaznosti na **Národní RIS3**²). Svou nezastupitelnou roli zde hraje i podpora inovací od Evropské unie ve formě Strukturálních a investičních fondů (Operační programy) nebo Národního plánu obnovy zaměřených primárně na zvýšení konkurenceschopnosti. Evropská komise si uvědomuje význam inovací, proto byla formulována celounijní strategie pod názvem **Research and innovation strategy 2020–2024**³, která kladla důraz také na inovace, konkrétně na transformaci výsledků výzkumu a vývoje do inovací. V roce 2026 EU připravuje novou strategii **European Innovation Act**.

Veřejná podpora je v současnosti kromě výzkumu a vývoje směřována také do zavádění inovací v podnicích. Hovoří se tak o veřejných výdajích na výzkum, vývoj a inovace.

Hlavním cílem publikace je seznámit čtenáře s nejnovějšími údaji o inovačních aktivitách podniků v České republice v období let 2022–2024.

Výsledky z této statistiky se využívají na národní úrovni především k zabezpečení statistických údajů potřebných pro výkon státní správy v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, a to např. pro potřeby tvorby národních strategií. Oficiální statistická data z této oblasti jsou zároveň nepostradatelná pro mezinárodní srovnání.

¹ <https://www.databaze-strategie.cz/cz/urad-vlady/strategie/inovacni-strategie-ceske-republiky-2019-2030>

² Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021 až 2027 – Národní RIS3 (z anglického „Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation“) je strategický dokument, jehož smyslem je vytvořit koncepční základ a implementační zdroje pro zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky.
<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/ris3-strategie/>

³ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-2020-2024_en

Mezinárodně srovnatelná data o inovačních aktivitách podniků jsou povinně zajišťována v souladu s **Prováděcím nařízením Komise (EU) 2022/1092 ze dne 30. června 2022**, kterým se stanoví technické specifikace požadavků na data pro oblast „Inovace“ podle **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2152**.

Publikace je strukturována do čtyř základních částí. Úvodní kapitola představuje metodickou část, která se zaměřuje na vymezení základních charakteristik statistiky inovačních aktivit podniků. Tato část systematicky shrnuje nejen definice klíčových pojmů a objasnění sledovaných ukazatelů, ale rovněž uvádí relevantní legislativní rámec. Detailní seznámení s metodickými východisky publikace je nezbytným předpokladem pro správnou interpretaci a analytické využití dat prezentovaných v následujících částech.

Za metodickou částí následuje **analytická část**, kterou uvádí krátké shrnutí základních zjištěných údajů o inovačních aktivitách podniků jak za Českou republiku, tak i v porovnání s ostatními státy EU. Cílem analytické části je poskytnout přehled o základních údajích, mezi které se řadí typy a druhy inovací, náklady na inovační aktivity, tržby za inovované produkty a další ukazatele související s inovačními aktivitami ve sledovaném období let 2022–2024.

Po analytické části následuje **tabulková část**, která je jádrem celé publikace. V 127 tabulkách tato část přináší podrobné statistické údaje o inovačních aktivitách firem působících v České republice. Tabulkovou část doplňují základní údaje v časové řadě, údaje v krajském členění a tabulky s mezinárodním srovnáním.

V **příloze** je uveden dotazník o inovacích v podnicích TI2024 pro sledované referenční období let 2022–2024, kterým se zjišťovala data v této publikaci.

Věříme, že Vám statistické údaje obsažené v této publikaci poskytnou řadu cenných informací. Pokud máte jakékoliv otázky nebo poznámky k zveřejněným údajům, neváhejte nás kontaktovat. Zároveň **uvítáme jakékoliv Vaše náměty na zlepšení našich statistik**.

ČSÚ, květen 2026